

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,
वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

मुंबई, शनिवार, दिनांक १६ फेब्रुवारी २०१३

[वेळ : सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक १

बॉम्बे सिव्हिल सर्व्हिसेस रूल्स, खंड १ व २ आणि बॉम्बे जनरल प्रॉव्हिडंट
फंड रूल्स वगैरे

(सैद्धांतिक)

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समसामध्ये दर्शविण्यात आले आहेत.

(३) उत्तराच्या समर्थनार्थ प्राधिकार नमूद करावा.

(४) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी स्वतंत्र नवे उत्तरपत्रिकेचे पृष्ठ वापरा.

	गुण
१. ना-परतावा व परतावा अग्रिम यामध्ये फरक काय आहे ? अग्रिम कोणकोणत्या बाबींकरिता मंजूर करता येऊ शकतो ?	२०
२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :	२०
(अ) पदग्रहण अवधि	
(ब) घेतनवाढ	
(क) प्रसूती रजा	
(ड) भविष्यनिर्वाह निधी नामनिर्देशन	
(इ) भरपाई निवृत्तिवेतन.	
३. (अ) शासकीय कर्मचाऱ्यांचे सेवा पुस्तकात घटनाक्रम लिहिणे आणि जन्म तारखेची नोंद घेण्याची पद्धत लिहावी.	१०
(ब) धारणाधिकार म्हणजे काय ? धारणाधिकार केव्हा निलंबित होतो व केव्हा अबाधित राहतो ?	१०
४. शासकीय कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या सेवाकाळात अनुज्ञेय असणाऱ्या रजा कोणत्या, त्याबाबत सविस्तरपणे लिहा.	२०
५. (अ) मृत्यू-नि सेवा उपदानाबाबत थोडक्यात लिहा.	१०
(ब) शासकीय कर्मचाऱ्यांना अनुज्ञेय असलेले विविध निवृत्तिवेतन प्रकार स्पष्ट करा.	१०
६. किरकोळ व जबर शिक्षा कोणत्या ? जबर शिक्षा अवलंबिण्याची कार्यपद्धती विशद करा.	२०

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND
ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA PARISHAD
FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS III.**

MUMBAI, SATURDAY, 16TH FEBRUARY 2013

[TIME 9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER I

**BOMBAY CIVIL SERVICES RULES, VOLUMES I & II AND
BOMBAY GENERAL PROVIDENT FUND RULES, ETC.**

(THEORETICAL)

(With Books)

N.B.—(1) Answer any *five* questions.

(2) Quote authority in support of your answer.

(3) Use the separate page of answer sheet for each question.

(4) The Marks for each question are indicated in Margin.

	Marks
1. Distinguish between non-refundable and refundable advance from the General Provident Fund. Explain for which reasons advance can be granted to Government Servant.	20
2. Write short notes (any <i>four</i>):—	20
(a) Joining Time	
(b) Increment	
(c) Maternity Leave	
(d) Provident Fund Nomination	
(e) Compassionate Pension.	
3. (a) Procedure for writing the events and recording the date of birth in the Service Book.	10
(b) Define 'Lien' when a lien of Government Servant can be suspended ? When can it be revived ?	10
4. Explain various kinds of Leave due and admissible to Government Servant while in service ?	20
5. (a) Write in short Death- <i>cum</i> -retirement gratuity.	10
(b) What are the different types of Pensions admissible to Government Servant.	10
6. What are the minor and major Punishments ? describe procedure to impose major punishments.	20

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,

वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

मुंबई, शनिवार, दिनांक १६ फेब्रुवारी २०१३

वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक २

बॉम्बे सिव्हिल सर्व्हिसेस रूल्स, खंड १ व २ आणि बॉम्बे जनरल प्रॉव्हिडंट फंड

रूल्स, वगैरें.

(व्यावहारिक)

(पुस्तकांसह)

- सूचना.—(१) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समान आहेत.
 (२) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
 (३) उत्तराच्या पुष्ट्यर्थ आवश्यक तेथे नियमातील तरतूद नमूद करावी.
 (४) पुस्तकातील उत्तर जसेच्या तसे व तारतम्यसहित उतरविल्यास गुण कमी मिळतील

- गुण
१. खालील पैकी कोणत्याही चारवर टिप्पणी लिहा :— २०
- (अ) निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण
 (ब) स्वीयेत्तर सेवा
 (क) पुनर्नियुक्तीवरील वेतन
 (ड) प्रसूती रजा
 (इ) परतावा अग्रिम
२. फरक स्पष्ट करा (कोणतेही चार) :— २०
- (अ) स्वच्छानिवृत्ती व सक्तीची निवृत्ती
 (ब) रजावेतन अंशदान व निवृत्तिवेतन अंशदान
 (क) अर्धवेतनी रजा व परिवर्तित रजा
 (ड) निलंबन व दडतर्फी
 (इ) तात्पुरत पद आणि कायमचे पद
३. (अ) श्री 'अ' ची वरिष्ठ पदावर पदोन्नती झाली आहे. खालील तपशिलावरून त्यांची नवीन पदावरील वेतन निश्चिती करून विकल्प द्यावा किंवा कसे याबाबत योग्य सल्ला द्यावा :— १०
- (१) आधीची वेतनश्रेणी रुपये ९,३००—३४,८०० ग्रेड पे रुपये ४३००.
 (२) दिनांक १ जून २०११ चे वेतन १५,८५० ग्रेड पे रुपये ४३००.
 (३) पदोन्नती पदाची वेतनश्रेणी रुपये ९,३००—३४,८०० ग्रेड पे रुपये ४४००.
 (४) पदोन्नतीची तारीख ९ जून २०११
 (५) प्रत्यक्ष पदभार स्वीकारल्याची तारीख १० जून २०११.
- (ब) खालील दर्शविलेल्या तपशिलावरून शासकीय कर्मचाऱ्याचे सेवानिवृत्तिवेतन, सेवा उपदान, अंशराशीकरण, कुटुंब निवृत्तिवेतन काढा :— १०

(१)	जन्मतारीख	४ जानेवारी १९५१
(२)	सेवेत नमूदकीची तारीख	१ नोव्हेंबर १९७३
(३)	सेवानिवृत्तीची तारीख	३१ जानेवारी २००९

४. (अ) वेतनश्रेणी रुपये ९३००-३४८०० ग्रेड पे रुपये ४४८० मधील अधिकारी दिनांक ११ मे २०१२ रोजी संध्याकाळी ५ वाजता नागपूर येथून रेल्वेने मुंबई येथे शासकीय कामासाठी गेले आहेत. त्यांचे प्रवास भत्ता देयक खालील तपशिलाधारे तयार करा :—

- (१) रेल्वे भाडे रुपये ८५०.
- (२) मुंबईस दिनांक १२ मे २०१२ रोजी सकाळी ५-३० वाजता पोहोचले.
- (३) दिनांक १२ मे २०१२ ते दिनांक १५ मे २०१२ पर्यंत मुंबईत हॉटेलमध्ये वास्तव्य.
- (४) मुंबईहून दिनांक १५ मे २०१२ रोजी १७-१० वाजता नागपूरकडे प्रयाण.
- (५) नागपूर येथे दिनांक १६ मे २०१२ रोजी सकाळी ९-३० वाजता आगमन.
- (६) अधिकाऱ्याचे मूळ वेतन दिनांक १२ मे २०१२ रोजी रुपये १८,६५०.

(ब) कुटुंब निवृत्तिवेतनासाठी कुटुंबाच्या व्याख्येत समाविष्ट करण्यात आलेल्या व्यक्तींची यादी नमूद करा. ५

५. (अ) खालील माहितीवरून श्री. सतिश गिरीधर यांचा दिनांक ३१ मार्च २०१२ चा भविष्य निर्वाह निधी लेखा तयार करा :— १५

- (१) दिनांक १ एप्रिल २०११ रोजीच्या आरंभीची शिल्लक रुपये ५,३५,०००.
- (२) मासिक वर्गणी रुपये ६,०००.
- (३) जुलै, २०११ ची वर्गणी रुपये ६,००० जमा झाली नाही.
- (४) माहे ऑक्टोबर, २०११ ची जमा न झालेली वर्गणी रुपये ६,००० जानेवारी २०१२ मध्ये जमा झाली.
- (५) डिसेंबर, २०११ मध्ये घरबांधणीकरिता ना-परतावा अग्रिम रुपये २,५०,००० घेतला.
- (६) जानेवारी, २०१२ मध्ये परतावा अग्रिम रुपये २५,००० घेतले.
- (७) सन २०११-१२ चा व्याजदर ९% प्रतिवर्ष आहे.

(ब) पंधरा वर्षांच्या सेवेनंतर शासकीय कर्मचाऱ्याने अधिवासाचा दाखला सादर करून त्याची सेवापुस्तकात नोंद केलेली जन्मतारीख दुरुस्त करण्याची विनंती केली. कार्यवाहीचे स्वरूप स्पष्ट करा. ५

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND
ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA PARISHAD
FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III**

MUMBAI, SATURDAY, 16TH FEBRUARY 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER II

**BOMBAY CIVIL SERVICES RULES VOLUMES I & II, BOMBAY
GENERAL PROVIDENT FUND RULES, ETC.**

(PRACTICAL)

(With Books)

N.B.—(1) The marks for each question are *equal*.

(2) All questions are *compulsory*.

(3) Quote an authority in support of your answer.

(4) Indiscriminate copying of an authority will be discounted.

	Marks
1. Write short notes on any <i>four</i> of the following :—	20
(a) Commutation of Pension	
(b) Foreign Service	
(c) Pay on Re-employment	
(d) Maternity Leave	
(e) Refundable Advance.	
2. Distinguish between any <i>four</i> of the following :—	20
(a) Voluntary Retirement and Compulsory Retirement.	
(b) Leave Salary Contribution and Pension Contribution.	
(c) Half Pay Leave and Commuted Leave.	
(d) Suspension and Dismissal.	
(e) Temporary Post and Permanent Post.	
3. (a) Shri 'A' was promoted to a higher post calculate his pay on higher post and give them advice for option to fixation :—	10
(i) Pay Band before promotion Rs. 9,300—34,800 with Grade Pay Rs. 4300.	
(ii) Pay drawing from 1st June 2011 Rs. 15,810 + Grade Pay Rs. 4300.	
(iii) Pay Band for higher post Rs. 9,300—34,800 with Grade Pay Rs. 4400.	
(iv) Date of promotion . . 9th June 2011.	
(v) Taken charge of higher post . . 10th June 2011.	
(b) From the following details calculate the Pension, Pension Gratuity, Commutation of Pension and Family Pension of Government servant.---	10
(i) Date of Birth—4th January 1951.	
(ii) Date of appointment in Government Service—1st November 1973.	
(iii) Date of Retirement—31st January 2009.	

4. (a) An officer in the pay scale of Rs.9,300-34,800 Grade Pay Rs.4,400 proceeded on tour on dated 11th May 2012 at 5.00 p.m. from Nagpur to Mumbai, for Government work. Prepare his T.A.bill from dtails given below.— 15
- (i) Railway fair Rs.850.
 - (ii) He arrived at Mumbai in the morning at 5.30 a.m. on 12th May 2012.
 - (iii) Halted at Mumbai from 12th May 2012 to 15th May 2012 in Hotel.
 - (iv) Departure from Mumbai from 15th May 2012 at 17.10 p.m.
 - (v) Arrived at Nagpur at 9.30 morning on 16th May 2012.
 - (vi) His basic pay is Rs.18,650 as on 12th May 2012.
- (b) List out the persons included in the definition of family for the purpose of Family Pension. 5
5. (a) On the basis of the details given below prepare the G.P.F. account of Mr. Satish Giridhar as on 31st March 2012. 15
- (i) Opening balance as on 1st April 2011 Rs. 5,35,000.
 - (ii) Monthly subscription Rs. 6,000.
 - (iii) The subscription for the month of July, 2011 is not credited to G.P.F. Account.
 - (iv) Missing credit for October, 2011 of Rs. 6,000 traced and credited in January, 2012.
 - (v) Non Refundable advance of Rs. 2,50,000 was draw for house building in December, 2011.
 - (vi) A refundable advance of Rs.25,000 was drawn in January, 2012.
 - (vii) Rate of interest for 2011-2012 is 9% p.a.
- (b) After 15 years of his service, a Government servant, submitted his Domicile certificate and requested to correct his date of birth in his Service Book. Clarify the action taken in the matter.

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,
वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

मुंबई, रविवार, दिनांक १७ फेब्रुवारी २०१३

[वेळ : सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण--१००)

पेपर क्रमांक ३

बॉम्बे फायनान्शियल रुल्स, महाराष्ट्र ट्रेझरी रुल्स, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.— (१) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समासात नमूद केले आहेत.

(२) उत्तराच्या पृष्ठार्थ नियमातील तरतूद नमूद करावी.

(३) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

	गुण
१. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-	२०
(अ) कार्यक्रम अंदाजपत्रक	(ब) संक्षिप्त देयक
(क) आकस्मिक निधी	(ड) वित्तीय औचित्याची तत्त्वे
(इ) लोकलेखा समिती	(फ) वित्तलब्धी.
२. फरक स्पष्ट करा (कोणतेही चार) :-	२०
(अ) इसारा ठेव आणि सुरक्षा ठेव	
(ब) एकत्रित निधी आणि आकस्मिकता निधी	
(क) भांडवली खर्च व महसुली खर्च	
(ड) संक्षिप्त देयक व तपशिलवार देयक	
(इ) थकित मागणी व मुदतवाह्य मागणी.	
३. (अ) आकस्मिक खर्चाबाबत आहरण व संवितरण अधिकारी आणि प्रतिस्वाक्षरी करणारा अधिकारी यांच्या जबाबदाऱ्या विशद करा.	१०
(ब) विधानमंडळाला सादर करण्यासाठी वित्त विभागाकडून तयार केल्या जाणाऱ्या अर्थसंकल्पीय प्रकाशनांविषयी थोडक्यात माहिती द्या.	१०
४. शासकीय कर्मचाऱ्यास अनुज्ञेय असणारी व्याज व इतर अग्रिमे याविषयी सविस्तर लिहा.	२०
५. (अ) वेतन देयकातून करावयाच्या विविध वजातींची माहिती द्या.	१०
(ब) निवृत्तीवेतन एका कोषागाराकडून दुसऱ्या कोषागाराकडे हस्तांतरण करण्याची कार्यपद्धती विशद करा.	१०
६. जिल्हा परिषदांना देय असलेल्या विविध अनुदानांची सविस्तर माहिती द्या.	२०

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE
AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA
PARISHAD FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III.**

MUMBAI, SUNDAY, 17TH FEBRUARY 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

**PAPER III
BOMBAY FINANCIAL RULES AND MAHARASHTRA
TREASURY RULES, ETC.**

(With Books)

- N.B.*— (1) The marks for each question are indicated in the margin.
(2) Quote an authority in support of your answer.
(3) Answer any *five* questions.

	Marks
1. Write short notes on (any <i>four</i>) :—	20
(a) Performance Budget	
(b) Abstract Bill	
(c) Contingency Fund	
(d) Canons of Financial Propriety	
(e) Public Account Committee	
(f) Emoluments.	
2. Distinguish between (any <i>four</i>) :—	20
(a) Earnest Money Deposit and Security Deposit	
(b) Consolidated Fund and Contingency Fund	
(c) Capital Expenditure and Revenue Expenditure	
(d) Abstract Bill and Detailed Bill	
(e) Arrears Claim and Time Barred Claim.	
3. (a) Describe the responsibilities of Drawing and Disbursing officers regarding contingency expenditure.	10
(b) Explain in brief about the Financial Publications prepared by the Finance Department for submitting to the Legislative Assembly.	10
4. Write in detail about the advances bearing Interests and other advances.	20
5. (a) Explain various deductions from salary.	10
(b) Describe the procedure of transfer of pension from one treasury to another treasury.	10
6. Explain in detail about the grants admissible to Zilla Parishads.	20

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,
वर्ग ३ साठी विभागीय परीक्षा

मुंबई, रविवार, दिनांक १७ फेब्रुवारी २०१३

[वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण--१००)

पेपर क्रमांक ४

अकाउन्ट कोड, खंड १, २ व ४, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.— (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समासात दर्शविलेले आहेत.

	गुण
१. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचे अधिकार व कर्तव्ये विशद करा.	२०
२. (अ) राज्याचा एकत्रित निधी म्हणजे काय ? याबद्दल विस्ताराने विशद करा.	१०
(ब) कंत्राटदाराची खातेवही म्हणजे काय ? तिचे महत्त्व व आवश्यकता स्पष्ट करा.	१०
३. भारतीय वित्तीय प्रशासनाबाबत विस्ताराने माहिती विशद करा.	२०
४. प्रशासकीय मान्यता म्हणजे काय ? तांत्रिक मान्यतेपेक्षा ती वेगळी कशी असते ? सुधारित प्रशासकीय मान्यता घेण्याची गरज केव्हा पडते ?	२०
५. कोषागार लेख्यांचे दैनिक व मासिक लेखे बंद करण्याच्या पद्धतीचे विवेचन करा.	२०
६. थोडक्यात टिपा लिहा. ---	२०
(अ) वित्त आयोग	(ब) राज्याचा आकस्मिक निधी
(क) लोकलेखा	(ड) लेखाशिर्षाचे संहितीकरण.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE
AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA
PARISHAD FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III.**MUMBAI, SUNDAY, 17TH FEBRUARY 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER IV**ACCOUNT CODE, VOLUMES I, II AND IV, ETC.***(With Books)**N.B.*—(1) Answer any *five* questions.

(2) The marks for each question are indicated in margin.

	Marks
1. Describe the duties and powers of the Comptroller and Auditor General of India.	20
2. (a) What is meant by State Consolidated Fund ? Explain it in detail.	10
(b) What is Contractor's ledger ? Explain its importance and necessity.	10
3. State in detail regarding the Financial Administration in India.	20
4. What do you understand by Administrative Approval ? How does it differ from technical sanction ? When the revised administrative approval is necessary ?	20
5. Describe the process of daily and monthly closing of the treasury account.	20
6. Write short Notes on :—	20
(a) Finance Commission	
(b) Contingency Fund of the State	
(c) Public Accounts	
(d) Codification of Heads of Accounts.	

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE
AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA
PARISHAD FINANCE AND ACCOUNTS SERVICES, CLASS-III**

MUMBAI, SATURDAY, 23RD FEBRUARY 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER V

PRECIS AND DRAFT

(Without Books)

N.B.— The marks for each question are indicated in the margin

	Marks
1. Precise and Draft ---	50

Capital formation and its productive use are central to economic growth. It allows opportunities to the private sector to make multifarious investments in an economy fuelled by domestic demand.

Foreign capital prefers access to new markets, away from the ones that are saturated. India, with its 1.2 billion population, is an ideal investment haven. In its absence, we will fall short of capital for infrastructure, for manufacturing activities and for use in the service sector. Capital generated domestically is insufficient to meet our increasing demands. Capital provides oxygen for growth and helps create jobs, brings efficiency to industry, ensures quality manufacture and helps build necessary highways for delivery of services. It is in this context that we need to view Foreign Direct Investment (FDI) in multi-brand retail.

Our policy is nuanced. With this decision, we have allowed 51% FDI in multi-brand retail. This will do two things One, allow flow of capital in a sector crying for investment. Two, allow technology solutions and bring efficiency to the market. The present policy allows FDI in multicities with a population of one million or more. It is restricted, therefore, to only 53 cities. Several Chief Ministers, especially in non-Congress-ruled states, have publicly stated that they will not allow FDI in multi-brand retail in their states. Hence the impact of this decision is limited to about 10 cities in states where CMs have welcomed this move.

The policy also ensures that FDI in multi-brand retail must domestically outsource 30% of the finished products sold in the market. This will help build domestic capacities in manufacturing, create jobs and help build quality human resource. This will have secondary and tertiary benefits. Employers are obliged to obey labour laws in India.

2. Draft a letter to the Head of Department for timely completion of Bank Pass Book and Cash Book reconciliation, highlighting needs and importance of timely Bank Pass Book — Cash Book reconciliation. 30
3. Make meaningful sentences from words below (any five) :— 5
- (a) believe (b) influence (c) fiscal
(d) situation (e) entrepreneur (f) beautiful
(g) convert.
4. Make opposite of :— 5
- (a) strong (b) inflate (c) prevent
(d) sufficient (e) natural.
5. Do as directed (any five) :— 10
- (i) The judge punishes the guilty (Change voice)
(ii) He spoke too fast to understand (Remove “too”)
(iii) Milk is the most nourishing food (Change the degree)
(iv) Child is very lovely (Make exclamatory)
(v) Mumbai is more populous than Pune (Make negative)
(vi) No sooner than I received order than I handed over the charge
(Use “as soon as”)
-

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,
वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

नूंबई शनिवार दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१३

[वेळ दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक ६

बुक किर्पिंग

(पुस्तकाशिवाय)

- सूचना.— (१) प्रश्न क्रमांक ० अनिवार्य उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण स्वतंत्रपणे नमूद केले आहेत.
(३) अतिरिक्त सोडविलेल्या प्रश्नांना गुण दिले जाणार नाहीत.

गुण

२०

१. खालीलप्रमाणे माहितीनुसार स्मॉल ट्रेडर्स त्याचे लेखा पुस्तक योग्य पद्धतीने ठेवित नाहीत.
दिनांक ३१ डिसेंबर २००३ रोजी सपलेल्या वर्षाचे व्यापारीपत्रक, नफा आणि तोटापत्रक
व त्याच दिवसाचा ताळेबंद तक्ता तयार करा.

व्याशील	३१ डिसेंबर २००२ रोजी	३१ डिसेंबर २००३ रोजी
	रक्कम	रक्कम
ऋणको	९,०००	१२,५००
साठा	४,९००	६,६००
फर्निचर	५००	७५०
धनको	३,०००	२,२५०
व्यवहाराचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे
ऋणकोकडून रोखीने जमा रक्कम	३०,४००	...
धनकोना दिलेली रोख रक्कम	२२,०००	...
धनार	६,०००	...
भाडे	७५०	...
कार्यालयीन खर्च	९००	...
उचल	१,५००	...
ताजे भाडवत	१,०००	...
रोख धिक्की	७५०	...
रोख माल खरेदी	२,५००	...
मिळालेली कसर (सूट)	३५०	...
दिलेली कसर (सूट)	१५०	...
आवक परत	५००	...
जावक परत	४००	...
बुडीत येणी	१००	...
नवीन फर्निचर खरेदी	२५०	...

त्यांचेकडे रोख रुपये २,५०० वर्षाचे सुरुवातीला आहेत.

२. खालील माहितीवरून दिनांक ३१ डिसेंबर १९९४ रोजी संपलेल्या वर्षाचे उत्पन्न आणि खर्चाचे लेखे व त्याच दिवसाचा ताळेबंद तयार करा.—

उत्पन्न आणि खर्चाचे लेखे

(दिनांक ३१ डिसेंबर १९९४ रोजी संपलेल्या वर्षाचे कालावधीकरिता)

खर्च	रुपये	उत्पन्न	रुपये
पगारासाठी	५०,०००	वर्गणी	९४,०००
भाडेसाठी	११,०००	प्रवेश फी	६,०००
वाहतूक खर्च	५००	देणग्या	१०,०००
छपाई व लेखनसामग्री	१,०००	व्याज	५,०००
सर्वसाधारण कार्यभार	१,५००		
नियतकालीकासाठी	५००		
अतिरिक्त साठी	५०,५००		
(अधिक्य उत्पन्नावर खर्च)			
	१,१५,०००		१,१५,०००

ताळेबंद

(दिनांक ३१ डिसेंबर १९९३ या दिवशी)

दायित्व	रुपये	मत्ता	रुपये
सर्वसाधारण निधी	१,७२,५००	फर्निचर	४०,०००
भाडेकरिता दायित्व	१,०००	क्रीडा साहित्य	२०,०००
पगार	६,५००	गुंतवणूक	१,००,०००
		अप्राप्त वर्गणी	५,०००
		व्याज येणे	१,०००
		बँक शिल्लक	१४,०००
	१,८०,०००		१,८०,०००

इतर तपशील

(दिनांक ३१ डिसेंबर १९९४ या दिवशी)

तपशील	रक्कम
येणे वर्गणी	८,०००
अप्राप्त पगार	४,०००
अप्राप्त भाडे	२,०००

३. खालीलप्रमाणे ग्लोबल टेंडर्स यांचे दिनांक ३१ मार्च १९८५ चे तेरीज पत्रक आहे.—

नावे शिल्लक	रुपये	जमा शिल्लक	रुपये
ऋणको	१६,०००	भांडवल	४२,०००
येणे हुंड्या	४,८००	धनको	१२,०००
फर्निचर	३,०००	देय हुंडी	६,४००
मशिनरी	२०,०००	थकलेली मजुरी	५००
वेतन	४,०००	बुडीत कर्जाकरिता राखीव	१,०००
विद्युत खर्च	१,२००	ढोबळ नफा	१०,०००
भाडे	२,०००		
जाहिरात खर्च	१,६००		
शेवटचा शिल्लक साठा	३,०००		
गुंतवणूक १२% व्याजाने	१२,०००		
बँक	४,३००		
	७१,९००		७१,९००

खालील आवश्यक तरतूदी विचारात घेऊन दिनांक ३१ मार्च १९८५ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा आणि तोटा पत्रक व त्याच दिवसाचा ताळेबंद तक्ता तयार करा.

- (अ) आगाऊ भाडे रु. २००.
- (ब) सशयीत येणीसाठी आणि ऋणकोवर सूट या दोहोंसाठी किरकोळ ऋणकोवर ५% तरतूद निर्माण करा.
- (क) घसारा मशिनरीवर दरसाल १०% ने आकारा आणि फर्निचर रु. ६००.
- (ड) येणे हुडचामध्ये अनादरीत हुडचा ६००.
- (इ) जाहिरात खर्चावरील ३/४ हिस्सा हा पुढे ओढावा.
४. (अ) पुस्तपालनची तत्वे आणि पद्धती विशद करा ? २०
- (ब) ख्याती म्हणजे काय ? ख्याती याचे मूल्य ठरविणाऱ्या कारणीभूत गोष्टी कोणत्या ? ख्याती याचे मूल्यांकन करणाऱ्या कोणत्याही दोन पद्धती लिहा. १०
५. (अ) संयुक्त उपक्रमाची व्याख्या लिहा ? संयुक्त उपक्रम व भागीदारी या दोहोंमध्ये फरक विशद करा ? १०
- (ब) घसारा म्हणजे काय ? ठराविक दराने आकारण्यात येणाऱ्या घसारा पद्धतीचा सिद्धांत विशद करा ? १०
६. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :- २०
- (अ) बँक ताळमेळ
- (ब) वचन चिड्डी
- (क) खरेदी पुस्तक
- (ड) रोज किर्द
- (इ) आय व व्यय खात.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE
AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA
PARISHAD FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III.**

MUMBAI, SATURDAY, 23RD FEBRUARY 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER VI

BOOK-KEEPING

(Without Books)

N.B.— (1) Question No. 1 is compulsory. Attempt any five questions from remaining.

(2) The marks for each question are indicated in the margin.

(3) No marks will be allotted for any question answered in excess.

Marks

1. A Small Traders does not maintain proper books of account from the following information. Prepare Trading and Profit and Loss Account for the year ended 31st December 2003 and a Balance Sheet as on that date.

20

Particulars	On 31 December 2002	On 31 December 2003
	Amount	Amount
Debtors ..	9,000	12,500
Stock ..	4,900	6,600
Furniture ..	500	750
Creditors ..	3,000	2,250
Analysis of transactions are-		
Cash collected from debtors ..	30,400	..
Cash paid to creditors ..	22,000	..
Salaries ..	6,000	..
Rent ..	750	..
Office expenses ..	900	..
Drawings ..	1,500	..
Fresh capital introduced ..	1,000	..
Cash sales ..	750	..
Cash purchases ..	2,500	..
Discount received ..	350	..
Discount allowed ..	150	..
Return inwards ..	500	..
Return outwards ..	400	..
Bad debts ..	100	..
New Furniture purchased ..	250	..

He has Rs. 2,500 cash at the beginning of the year.

2. Prepare Receipt and Payment A/c for the year ended 31st December 1994 and a Balance Sheet as on that date.--

Income and Expenditure Account
(For the period ending on 31st December 1994)

Expenditure	Rs.	Income	Rs.
Salaries	50,000	Subscription	94,000
Rent	11,000	Entrance fees	6,000
Travelling Exp.	500	Donation	10,000
Printing and Stationary	1,000	Interest	5,000
General Charges	1,500		
Periodicals	500		
Surplus (Excess Income over Expenditure)	50,500		
	1,15,000		1,15,000

Balance Sheet
(As on 31st December 1993)

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
General Fund	1,72,500	Furniture	40,000
Liabilities for rent	1,000	Sport Equipment	20,000
Salaries	6,500	Investments	1,00,000
		Subscription O/s	5,000
		Interest receivable	1,000
		Bank Balance	14,000
	1,80,000		1,80,000

Other Details
(As on 31st December 1994)

Particulars	Amount
Subscription receivable	8,000
Salaries outstanding	4,000
Rent outstanding	2,000

3. Following is the Trial balance of Global Traders as on 31st March 1985.--

Debit Balance	Rs.	Credit Balance	Rs.
Debtors	16,000	Capital	42,000
Bill receivable	4,800	Creditors	12,000
Furniture	3,000	Bills payable	6,400
Machineries	20,000	Wages outstanding	500
Salaries	4,000	Reserve for doubtful debts	1,000
Electricity	1,200	Gross profit	10,000
Rent	2,000		
Advertising Expenses	1,600		
Closing Stock	3,000		
Investment at 12% Interest	12,000		
Bank	4,300		
	71,900		71,900

Prepare a Profit and Loss A/c. for the year ending on 31 March 1985 and a Balance Sheet as on that date with the following adjustments :-

- (a) Rent is prepaid for Rs. 200.
 - (b) A provision for doubtful debts and provision for discount on debtors are to be made both at 5% on sundry debtors.
 - (c) Depreciate machines at 10% p.a. and furniture Rs. 600.
 - (d) Bills receivable includes a dishonoured bill Rs. 600.
 - (e) 3/4th of advertisement expenses is to be carried forward.
4. (a) What are the accounting Concepts and Conventions ? 10
- (b) Define Goodwill ? Determine factors for the value of Goodwill ? Write any two methods of valuation of Goodwill. 10
5. (a) Define Joint Venture ? Differentiate between Joint Venture and Partnership ? 10
- (b) What is depreciation ? Write the formulae for calculating depreciation according to Fixed Instalment Method ? 10
6. Write short notes (any four) :— 20
- (a) Bank Reconciliation
 - (b) Promissory Notes
 - (c) Purchase Book
 - (d) Ledger
 - (e) Income and Expenditure Account.
-

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,

वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

मूदई. रविवार. दिनांक २४ फेब्रुवारी २०१३

वेळ सकाळी ९-३० ते दुपारी १२-३०]

(एकूण गुण—१००)

पेपर क्रमांक ७

महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या अॅक्ट, वगैरे.

(पुस्तकांसह)

- सूचना.—(१) प्रश्न क्र एक अनिवार्य. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा
(२) प्रत्येक प्रश्नाला वीस गुण आहेत.
(३) अतिरिक्त सोडविलेल्या प्रश्नांना गुण दिले जाणार नाहीत.

१. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) . . .

- (अ) स्थानिक संस्था कर्ज अधिनियम, १९१४ प्रमाणे, स्थानिक संस्था कोणकोणत्या उद्दिष्टांसाठी कर्ज घेऊ शकतात व त्या बाबतीत असलेल्या मर्यादा.
(ब) म्युनिसिपल स्कूल बोर्डाचे अधिकार, कर्तव्य आणि कार्ये.
(क) नगर परिषद, नगर पंचायत यांची स्थावर मालमत्ता हस्तांतरित करण्यासाठी अनुसरावणाची कार्यपद्धती.
(ड) ग्राम निधी.
(इ) राज्य शासनाकडून किंवा खुल्या बाजारातून कर्ज उभारून स्थानिक संस्थांनी सुभू केलेल्या बांधकामाचे निरीक्षण व नियंत्रण कोणत्या प्रकारे केले जाते.

२. जिल्हा निधीमध्ये समाविष्ट होणाऱ्या वाबी आणि सदर निधीचा खर्च, अभिरक्षा व गुंतवणुकीबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
३. जिल्हा परिषदांवर, राज्य शाराना, विभागीय आयुक्त आणि जिल्हाधिकारी, अधिनियमातील कोणत्या तरतुदीच्या आधारे कृत्या परिस्थितीत आणि कसे पर्यवेक्षण व नियंत्रण ठेवू शकतात चर्चा करा.
४. नगर परिषदा, नगर पंचायतींना कर, शुल्क, दंडाच्या रूपाने किंवा करार, दिल्यात. भाडेपट्ट्याच्या अनुषंगाने वग होणाऱ्या रकमा वसूल करण्याबाबत अधिनियमात विहित केलेल्या कार्यपद्धती/प्रक्रिया व तरतुदी स्पष्ट करा.
५. राज्य शारानाचे पंचायत विराजित / विधेतील करण्याचे अधिकार, त्यासाठी विहित केलेली कार्यपद्धती व विराजनाचे परिणाम विशिष्ट तरतुदीसह स्पष्ट करा.
६. स्थानिक संस्थांना कर्ज घेण्यासाठी दोंबे स्थानिक संस्था कर्ज नियम, १९२३ मध्ये विहित केलेली कार्यपद्धती, तरतुदीचा सदर्थ देऊन स्पष्ट करा.
७. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा, जिल्हा संवा (शिरस्त व अपील) नियम, १९६४, अन्वये जिल्हा सेवातील अपचारां कर्मचाऱ्यांवर जयर शिक्षा लादण्यासाठीची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND
ACCOUNTS SERVICE, CLASS III AND MAHARASHTRA ZILLA PARISHAD
FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III.**MUMBAI, SUNDAY, 24TH FEBRUARY 2013

[TIME—9-30 A.M. TO 12-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER VII**MAHARASHTRA ZILLA PARISHADS AND
PANCHAYAT SAMITIES ACT, ETC.***(With Books)*

N.B.—(1) Question No. *one* is *compulsory*. Solve any *four* from remaining questions.

(2) Each question carry *twenty* marks.

(3) No marks will be allotted for any questions answered in excess.

1. Write notes (any *four*) :—

(a) Objects and purposes for which local authorities can obtain loans, as per the provisions of Local Authorities Loans Act, 1914, and limitations on it.

(b) Powers, Duties and Functions of Municipal School Boards.

(c) Procedure to be followed, for transfer of immovable property of Municipal Councils and Nagar Panchayats.

(d) Village Fund.

(e) How, construction works started by the local self authorities, after obtaining loans either from State Government or from open market are supervised and controlled.

2. What consist of 'District Fund'? Clarify the provisions about its expenditure, custody and investments.

3. Discuss, the circumstances under which and the provisions through which State Government, Divisional Commissioner and District Collector, can supervise and controls, the Zilla Parishads.

4. Clarify provisions, process and the procedure, prescribed in the Act, for the recovery of amounts due and payable to the Municipal Councils, Nagar Panchayats, by way of Tax, Fees, Penalty or as per contract, auction, lease.

5. Clarify with reference to specific provision, the powers of State Government to dissolve the panchayat. Procedure to be followed and consequences of dissolution.

6. Clarify the procedure, prescribed in Bombay Local Authorities Loans Rules, 1923, for obtaining loans by the Local Authorities by giving reference to the relevant provisions.

7. Clarify the procedure, prescribed in Maharashtra Zilla Parishads

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

महाराष्ट्र वित्त व लेखा सेवा, वर्ग-३ आणि महाराष्ट्र जिल्हा परिषद वित्त व लेखा सेवा,
वर्ग-३ साठी विभागीय परीक्षा

मुंबई, रविवार, दिनांक २४ फेब्रुवारी २०१३

[वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ५-००]

(एकूण गुण-१००)

पेपर क्रमांक ८

इन्ट्रोडक्शन टू इंडियन गव्हर्नमेंट अकाउन्ट्स अॅण्ड ऑडिट, महाराष्ट्र जिल्हा परिषदस अॅण्ड
पंचायत समितीज अकाउन्ट कोड, वगैरे.

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) प्रश्न क्र. एक सोडवणे आवश्यक आहे.

(२) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

(३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

	गुण
१. सविस्तर टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :—	२०
(अ) अर्थोपाय अगिम	
(ब) नगरपरिषदेच्या उत्पन्नाच्या बाबी	
(क) भारताचा आकस्मिकता निधी	
(ड) कंत्राटदाराचे लेजर	
(इ) प्रशासकीय मंजूरी व तांत्रिक मंजूरी	
२. लोकलेखा समिती म्हणजे काय ? लोकलेखा समितीची कर्तव्ये कोणती ?	२०
३. जिल्हा परिषदेतील लेख्यांचे संकलन पद्धतीचे सविस्तर विवेचन करा.	२०
४. केंद्र शासनाकडून आकारलेले व वसुली केलेले कर परंतु उत्पन्न राज्य व केंद्र शासनास वाटणी केलेल्या कराबाबत भारतीय संविधानात असलेल्या तरतुदीचे विवेचन करा.	२०
५. नगरपरिषदेच्या लेखापरीक्षकांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या नमूद करा.	२०
६. धन विधेयक म्हणजे काय ? धन विधेयके संसद सभागृहामध्ये कशी मंजूर केली जातात ?	२०
७. जिल्हा परिषदेतील मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांची कर्तव्ये व कामे याबाबत सविस्तर विवेचन करा.	२०

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR MAHARASHTRA FINANCE AND
ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III AND MAHARASHTRA ZILLA PARISHAD
FINANCE AND ACCOUNTS SERVICE, CLASS-III.**

MUMBAI, SUNDAY, 24TH FEBRUARY 2013

[TIME—2-00 P.M. TO 5-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER VIII

**INTRODUCTION TO INDIAN GOVERNMENT ACCOUNTS AND
AUDIT, MAHARASHTRA ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT
SAMITIES ACCOUNT CODE ETC.**

(Without Books)

- N.B.*— (1) Question No. *one* is *compulsory*.
(2) Solve any *four* from remaining.
(3) All questions carry *equal* marks.

	Marks
1. Write short notes (any <i>four</i>) :—	20
(a) Ways and mean Advance	
(b) Source of Income to Municipal Councils	
(c) Contingency Fund of India	
(d) Contractor's Ledger	
(e) Administrative Approval and Technical Sanction.	
2. What is Public Accounts Committee ? What are the functions of Public Accounts Committee ?	20
3. Explain in detail the Procedure of Compilation of Accounts in Zilla Parishad.	20
4. Enumerate in brief the provision of Constitution of India in regards to tax levied and collected by the Union but distributed between Union and State.	20
5. What are the duties and responsibilities of the Internal Auditor of the Municipal Council ?	20
6. What is Money Bill ? How is Money Bills passed in Parliament ?	20
7. Describe the Duties and Functions of the Chief Accounts and Finance Officer in Zilla Parishad.	20